

Neparasti stāsti no iekštelpas

✎ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Vide personību ietekmē ļoti lielā mērā. Tāpēc arhitekta un publiciste Indra Ķempe vēlas pievērst uzmanību tam, ka arhitektūra un telpa ir medijs, kuru nevar vairs izslēgt kopš tā brīža, kad tas tiek uzbūvēts. "Pat ja tu neapzinies, telpa ietekmē pašsajūtu un veido uztveri. Vari būt laimīgāks vai nelaimīgāks atkarībā no telpas, kur esi," viņa saka sarunā par neparasto interjeru grāmatu "Iepājiņa", kurā pētītas 29 liepājnieku dzīves vai darba telpas.

TRĪS SAJŪTAS, TRĪS LIETAS

"Iepājiņa" ir turpinājums 2011. gadā iznākušajai Latvijas arhitektūras 2012. gada labāko darbu skates atzinību saņēmušajai laikmetīgās arhitektūras un pilsētvides grāmatai, kurā būvēto Liepāju neparasti izrādīja vairāk nekā 100 pilsētnieku, tostarp bērni. Arī Liepājas interjerus neparasti izrāda paši pilsētnieki, stāstot par savu telpu pilsētā I. Ķempei un fotogrāfam Mārtiņam Silim.

Grāmatas dizaina autori, birojs "H2E", izdevumam izvēlējās burtveidolu, kas arī nebaidās būt pats. "Šie interjeri obligāti nav neparasti, neparasts ir veids, kā stāstām par tiem," uzsver I. Ķempe. "Gāju prom no klīšējiskās izpratnes, kā vispār runāt par telpu, – iespaidīgas bildes bez cilvēkiem, kurus parasti izdzen ārā, tad apraksta to pašu, ko fotogrāfs. Te gāju citu ceļu. Ar cilvēku sarunājoties, mēģinu izziņāt, kā viņš domā, kāds ir un kā tas atspoguļojas viņa darbībā, iekārtojot telpu vai tur dzīvojot." Tāpēc "Iepājiņa" ir neparasta interjeru grāmata trīs sajūtu valodās – teksta, foto, dizaina, kuras pētījumu par Liepājas telpu arī drukas dimensijās portretē kopā.

Grāmatas krusttēvs esot Mārtiņš Gineitis, kurš pirms dažiem gadiem uzrakstījis Indrai īsziņā "Varbūt ir laiks Iepājiņai 2?" Sākumā šķitis, ka nav jau šai laikā uzbūvēts tāds apjoms, par kuru veidot grāmatu. "Ideja virpuļoja pa galvu, līdz saslēdzās ar vēl vienu, vecāku ideju. Interjeri Liepājā gan ir! Tie ir Liepājai raksturīgi un konkrēto cilvēku raksturojoši, kas tos veidojis. Tā arī radās iecere stāstīt par Liepāju no iekštelpas," atklāj I. Ķempe. "Te ir trīs lietas – grāmata jālasa, jāskatās un jādomā," uzsver M. Silis.

LIEPĀJNIEKS NAV KAUTRĪGS GARĀ

Grāmatas atvēršanas svētkus sarīkojuši klubā "Kursa", sarunai ar "Kurzemes Vārdu" autori izvēlas pašvaldības administrācijas vajadzībām pārbūvēto ēku Peldu ielā 5. Pirmajā gadījumā kā sargājama izcelta padomju modernisma arhitektūras un interjera autentiskā vērtība, kas gandrīz pilnībā saglabājusies kā 60. gados. Otra tikpat saudzējama telpa Liepājā būtu Dzimtsarakstu nodaļa. Peldu ielas nams – veiksmīgas pārbūves paraugs, uzskata Indra un Mārtiņš.

"Iepājiņa" atklāj gan publiskus, gan privātus interjerus dažādos pilsētas rajonos un Liepājai raksturīgos ēku tipos. Varam ielūkoties skolā, mākslas galerijā, kultūras namā un kafejnīcā, tāpat arī villā, koka arhitektūras mantojumā un pat blokmājas

Arhitektūra ir visdārgākā psihoterapija, saka Indra Ķempe, kura kopā ar Mārtiņu Sili sagatavojusi grāmatu par Liepājas interjeriem. Telpai jāatbilst lietotāja vajadzībām, nevis arhitekta vai pasūtītāja egoistiskiem sapņiem un vīpndroniem.

dzīvokli. Katrs stāsts ielikts noteiktā kategorijā – publisks vai privāts, pašdarināts vai profesionāls, kā arī būvinterjers – telpa, kas netiek pēc tam speciāli apdarināta, paliek tāda, kāda ir būvēšanas laikā, piemēram, vieglatlētikas manēža vai mākslas skolas piebūve.

Paveicās ar cilvēkiem, kuri tiešām raksturo Liepājas garu, saka M. Silis. "Liepājnieks jau nav tāds kautrīgs garā. Sākumā ir visiem kurzemniekiem kopīgais – nedaudz distance, tomēr liepājnieks ir lepnis par to, ko viņš dara," saka fotogrāfs.

I. Ķempe nesusi grāmatas cilvēkiem, kuri nebija tās atklāšanā. "Viņi izšķirsta un saka – nu, tāda tā Liepāja arī ir," viņa pastāsta.

Cilvēki, kuriem telpa ir svarīga, ļoti cieņā vēsturi. "Berči uzbūvēja visu eklektiskā laika Liepāju, tas ir karkass, kas ielicis sajūtu par Liepāju, ko cilvēki mēģina nest tālāk. Tas ir etalons tam, kā ir skaisti. Tad ir koka arhitektūra, par kuru Juris Zviedrāns grāmatā saka, ka tās klāsts ir tik liels, ir daudz labu piemēru. Un tad ir modernā Liepāja, kas 80. gados atšķirībā no citām pilsētām bija ļoti izteiksmīga," stāsta arhitekta.

Tomēr – kas ir skaisti un vai visi to saredz vienādi? "Grāmatā cilvēki par to runā," atbild Indra. Kāds "Iepājiņas" varonis šeit dzīvojot tāpēc, ka, ejot pa ielām, viņam liekas, ka tā ir jābūt, šeit viss ir skaisti, nekas netraucē. Nesmukums sākas tad, kad ir neērti vai arī kaut kas neturas kopā. Arhitekta nenogurstoši skaidrojot cilvēkiem, ka telpai vai arhitektūrai ir trīs pamatīpašības, kurām jābūt līdzsvarā, – skaistums, funkcionalitāte un izturība. Nevar būt, ka kāda lieta dominē.

GRAFISKĀ VALODA

M. Silis kā labu piemēru vērtē Peldu ielas rekonstruēto māju. "Padomju arhitektūras karkasi ir pielāgojami mūsdienu funkcijām. Visā Latvijā būtu vērts paskatīties uz šādām vērtīgām ēkām, pielāgot jaunai funkcijai. Ne vienmēr ir jājauc nost. Šeit redzam, ka grafiskā identitāte jau pārgājusi interjera valodā. Rietumeiropā ļoti var redzēt grafiskās valodas tradīcijas un to, kā tā sarunājas ar pilsētnieku. Burtu veidols, krāsu izvēle, novietojums pret māju, kontrastu izvēle, norādes, izkārtnes, skatlogi, lampas, soliņi, pieturas, grūzkastes – visas mazās nianšes, kas veido kopējo pilsētas tēlu. Valodai nav visur jābūt vienādi, bet jāparāda mūsu vērtības un tas, kā mēs jutāmies pilsētā. Mums te vēl ir ļoti daudz ko pielikt. Protams, mūsu gaume ir iedragāta okupācijas varas laikā, bet mēs labi ejam uz priekšu un macāmies," viņš uzskata.

Arī I. Ķempe domā, ka šis ir labs piemērs, kur pašvaldība kā pasūtītājs pati sev ierīko publisko telpu. Daudzviet tas neesot izdevies. Viņasprāt, kopš pirmās grāmatas "Iepājiņa" laba publiskā arhitektūra pilsētā gandrīz vairs nav celta, un ar kvalitāti izceļas tikai Liepājas privātā telpa. "Pēc tam, kad atjaunotā Liepājas Valsts 1. ģimnāzija ieguva Latvijas Arhitektūras 2018. gada Lielo balvu, augstvērtīgi uzbūvēta vēl Liepājas Olimpiskā centra manēža un pārbūvēts Peldu ielas pakalpojumu kombināts, viss cits ir sekas atklātu arhitektūras konkursu neesamībai un formālai svešas naudas apgušanai, pasūtītāja muļķībām un arhitektu vājumam. Būvlaukumos dzimst brāķi un skandāli no Paula Maksa Berči mantojuma siltināšanas līdz nograušānai.

GUDRĀK UN DAŽĀDĀK

Liepājā maz palicis no 80. gadiem, kad arhitekti pēc tipveida projektu laika varēja sākt izpausties individuāli. "Tāds bija koncertdārza "Pūt, vējiņi!" vecais žogs. Mirdzas Ķempes skvērs ir gandrīz tāds, kāds tika uzbūvēts, tikai nokalta koki un vertikālā kompozīcija vairs nedarbojas. "Amrita" ir pārtaisīta 80. gadu ēka. Līvas laukumā pie tramvaja pieturas ir sarkana ķieģeļu būve. Gājēju iela ir 80. gadu telpa. Kopš arhitekti varēja sākt darīt to, ko katrs grib, jautājums – cik tāl katrs tiek galā ar savu egoismu. Ļoti daudzi iedomājušies, ka zīmēs mākslu, ko viņam pašam gribas, nevis kas būs ērti lietotājam," saka I. Ķempe. Tā diemžēl esot noticis ar abām kultūras būvēm – "Lielo dzintaru" un jauno koncertdārzu "Pūt, vējiņi!", uzskata grāmatas autori.

Ko mūsu laikā iesākt ar tipveida dzīvojamo projektu mantojumu? M. Silis saka – tipveida apbūve joprojām turpinās, tikai gudrāk un dažādāk, ne tik ļoti štancēti. "Jautājums drīzāk, cik mājas ir nolietotas. Ir veiksmīgāki rajoni, kaut vai Klaipečas ielas, un mazāk veiksmīgi, kur tu dzīvo kā bišu stropā, vispār neizmanto publisko telpu. Atbrauc ar mašīnu, uzej augšā un sēdi savā šūniņā." I. Ķempe norāda, ka tipveida apbūve ir arī Jaunliepāja, kur Berči būvēja rūpnīcas, bet strādnieku koka mājiņas tapa ļoti vienkāršas. Arī padomju blokmājā var būt oriģināls interjers, kā apartamentā Karostā, kurš iekārtots tā, kā karostnieki varētu būt dzīvojuši laikā, kad nams uzcelts. Citādi, aizbraucot uz jebkuru Eiropas pilsētu, telpas visur ir tik vienādas, iekārtotas ar "IKEA" mēbeļiem, ka pamostoties nesaproti, kur tu esi. ■

KULTŪRA alus darītavas PAGALMĀ

✂ Kristīne Āboliņa, "Kurzemnieks"

Kuldīgas Kaļķu ielas kvartālā šobrīd darbojas vairāki uzņēmumi un to ražotnes. Te iespējams nopirkt vietējās alus darītavas "Duna" ražoto produkciju. Sezonas laikā cilvēki uz turieni dodas ne tikai atpūsties, iedzert alu un gardi paēst, bet arī baudīt dažādas kultūras notikumus. Par kultūras norisēm un kvartāla darbību stāsta SIA "Duna Brewery" vadītājs un Kaļķu ielas kvartāla pārstāvis Roberts Jansons.

– Kad un kā izveidojāt Kaļķu ielas kvartālu?

– Kvartāls ir privātpašums, kurš tika izveidots pirms diviem gadiem. Tā ideja bija izveidot vietu, kur attīstīt uzņēmējdarbību Kuldīgas novada un arī Latvijas uzņēmējiem, kā arī pielāgot telpas. Lai katrs uzņēmējs, kurš ienāk šajā kvartālā, jūtas mijiedarbībā ar citiem. Lai uzņēmēji cits citam var palīdzēt. Kvartāla lielākais mērķis ir attīstīt uzņēmējdarbību. Kultūra radās kā blakus produkts.

– Kultūra palīdz piesaistīt apmeklētājus?

– Tā ir neatņemama daļa no cilvēku dzīves. Kāpēc mēs to darām? Ja paši aizejam kaut kur, gribas labi pavadīt laiku. Tāpēc arī sākotnēji alus darītavā izveidojam produktu, kas mums pašiem patīk. Ja visai komandai lielākoties patīk, tad laižam to tālāk. Tā mēs attiecamies arī pret kultūras pasākumiem: ja kādam ir traka ideja, tad sākam kaut ko darīt, lipināt visu kopā, un pēc tam kaut kas izveidojas. Visa pamatā ir komanda un degsme darīt. Pirmajā gadā neviens nezināja par šādu vietu. Tad veidojam saturu, uz kuru paši gribētu atnākt, lai arī sabiedrība tos apmeklētu. Man šķiet, ka tas tā ir izdevies – kaut ko darot un mēģinot, nāca jauni projekti un caur paziņām parādījās jauni kontakti.

– Par kvartāla darbību alus darītava "Duna Brewery" saņēma Kuldīgas novada gada balvu kultūrā nominācijā "Kultūrvietā", ko piešķir vietējie iedzīvotāji. Kādas ir izjūtas?

– Dzīvojot Kaļķu ielas kvartāla burbulī, tas bija liels pārsteigums, jo tā ir mūsu ikdiena. Klūt par kultūrvietu nebija pašmērķis. Ik ceturksni mums ir sapulce par kultūras pasākumu izstrādi. Ir diezgan liels gandarījums. Tas rada degsmi šogad radīt kaut ko vēl interesantāku. Paldies balsotājiem!

– Kas kvartālu apmeklē vairāk – vietējie iedzīvotāji vai tūristi?

– Domāju, ka tas ir tāds sajaukums no visiem, jo spektrs ir ļoti plašs. Nav tā, ka nāk tikai vietējie vai iebraucēji. Citreiz pie mums ieklist kāda meiteņu grupa no Itālijas vai Spānijas. Atbrauc arī kāds no Kostarikas. Nesen bija viena grupiņa no Īgaunijas, kas pieteicās uz ekskursiju. Viņi bija domājuši, ka te tikai alus darītava, taču pēc tam iegāja arī citās ražotnēs. Kvartāla sarms ir tas, ka te ir vairāki uzņēmēji, līdz ar to viss aiziet tādā interesantā gultnē. Daudzi apmeklētāji bija vienkārtīgi ierakstījuši *gūglē* un atraduši, ka te ir jauna vieta ar labām atsauksmēm.

– Kādēļ ir svarīgi piedāvāt apmek-

LAURA HERCENBERGA FOTO

Kaļķu ielas kvartāls Kuldīgā pastāv jau divus gadus. Pa šo laiku tas strauji attīstījies un kļuvis par vietējo iedzīvotāju kultūrvietu, kurā bieži iegriežas arī tūristi. Te notiek dažādi koncerti un citi kultūras notikumi.

ROBERTA JANSONA FOTO NO LIAA ARHĪVA

"Mūzika vai kāds pasākums, alus un ēdiena vienmēr ir laba kombinācija. Kultūra ir pievienotā vērtība tam visam," par Kuldīgas Kaļķu ielas kvartāla koncepciju stāsta SIA "Duna Brewery" vadītājs Roberts Jansons.

Ietājiem vietu, kur var ne tikai pasēdēt, iedzert un paēst, bet arī baudīt kultūru?

– Vietā, kur ir vai nu dzīvā mūzika, vai dīdžejs, rodas patīkama atmosfēra un ikdienas labsajūta. Tas ir veids, kā labi pavadīt laiku. Mums bija doma izveidot un piedāvāt kaut ko unikālu, kā Kuldīgā nav bijis. Gribējām ieviest kādus džeza un *stand-up* vakarus. Kaut ko mazliet netradicionālu Kuldīgai. Šķiet, gan tūristi, gan vietējie to novērtē. Tas arī sniedz atgriezenisko saiti novadam.

– Kāds bija pagājušais gads?

– Ja reiz saņemām šo apbalvojumu, tad jau labs. Sākotnēji pat nelikām tik lielu akcentu uz kultūru, bet mēģinājām atrast dažādus interesantus veidus, kā uzrunāt cilvēkus. Piemēram, pie mums notika džeza vakari – "Jazz Jam Session", kā arī uzstājās mākslinieki Toms Mikāls, Dainis Tenis, gruziņu *country* mūzikas izpildītājs Šota

Adamašvili, Salums Matata no Tanzānijas un vietējie mākslinieki Rūta Ķergalve ar grupu. Mūsu mūziķi bieži brauc ar koncertiem uz citām pilsētām, bet viņiem būtu jāparāda, ko spēj, arī tepat savējiem. Kuldīgā nebija šādas platformas, kur to darīt. Mūsu uzdevums ir iedot to vietu, kur mūziķiem un māksliniekiem sevi popularizēt. Strādājot šādā sinerģijā, beigās ieguvums būs visiem.

Kvartālu publiski atvērām pērn maijā. Tad par to neviens nezināja. Ļoti lēnām sāka parādīties cilvēku plūsma, un tikai jūnijā pamazām sāka nākt. Katru mēnesi apmeklētāju skaits kļuva arvien lielāks. Sākām veidot lielākus kultūras notikumus. Piemēram, pa dienu bija siera tirdziņš, tad pa vidu kāda muzikāla performance, un vakars noslēdzās ar koncertu. Tā visa diena bija piepildīta ar cilvēkiem no rīta līdz pat vakaram. Mēs neprasām nekādu maksu par pasākumiem. Kultūras piedāvājums veidojas, atbalstot vietējo uzņēmējdarbību. Cenšamies veidot pasākumus, kas būtu brīvi pieejami visiem. Tas ir arī izaicinājums. Ja notiek koncerts, mums ir svarīgi, lai jebkurš varētu ienākt "Duna" nopirkt limonādi vai alu. Nevaram ierobežot cilvēkus, ja notiek koncerts.

– Kā jūs ietekmējusi pandēmija?

– No uzņēmuma skatupunkta esam redzējuši tikai pandēmijas laiku. Neesam redzējuši, kāda ir istā dzīve, jo radāmies diezgan restriktīvā brīdī. Tā kā mums ir kvartāls, bija iespēja cilvēkus aicināt. Biļetes pārdot nevarējām, bet varbūt tas arī bija labi. Sāka cilvēki nākt. Mēs piedāvājam arī ekskursijas alus darītavā, kur brūveris un bārmenis parāda no A līdz Z, kā šeit notiek brūvēšana.

– Sadarbojaties arī ar vietējiem kultūras organizatoriem?

– Ir bijusi sadarbība ar Kuldīgas novada tūrisma attīstības centru. Piemēram, mēs devām platformu siera tirdziņam un Ziemassvētku tirdziņam. Nekādu naudu par to neprasījām. Esam uzrunājuši arī Kalna ielas kvartāla pasākumu organizatorus. Cenšamies, lai mūsu un viņu

kultūras notikumi nepārklājas. Katrā ziņā esam atvērti dažādām sadarbībām un idejām. Aicinām uzņēmējus uzrunāt mūs, ja ir vēlme darboties kvartālā, jo šeit vēl ir pieejamas brīvas telpas. Var droši rakstīt man vai uz "Dunas" e-pastu. Mēs gribam, lai kvartāla piedāvājuma spektrs būtu plašāks. Tie varētu būt kādi saldumu ražotāji, kāda mākslas telpa vai arī kas cits. Lielākoties akcentu liekam uz ražošanu, lai klienti, kuri ienāk pie mums, var sev kaut ko izvēlēties. Kvartāls ir laba platforma ideju īstenošanai.

– Ko esat ielāgojuši šajā sezonā?

– Pagājušajā nedēļā sezonu atklājām ar Jāņa Kreičmaņa *stand-up* izrādi. Telpas, kurās notika pasākums, vēl nav pabeigtas. Tajās savu darbību uzsācis atsevišķs uzņēmums "KOPA", kas piedāvā Teksasas stila barbekjū un 12 stundas kūpinātas brisquetas. Restorānu atklājam nupat, 28. maijā.

Gribu ieviest Kuldīgā *stand-up comedy* tradīciju. Man gribējās dot viņiem iespēju. Mērķis bija pārdot 40 biļetes, bet pārdevām 47. Manā skatījumā tas bija veiksmīgi, arī komiķi bija priecīgi. Pasākumā bija iesildošais komiķis Edgars Staškevičs un pēc tam uzstājās Jānis Kreičmanis, kurš devies tūrē pa Latviju. Viņi bija ļoti apmierināti ar vietu un interesējās arī par kvartāla konceptu. No apmeklētājiem saņēmām ļoti labas atsauksmes, bija jautrs vakars. Jutu arī tādu kā kopības sajūtu, jo visi smējāmies. 4. jūnijā pie mums būs vairāki komiķi, bet galveno akcentu liksim uz Rūdolfu Kugrēnu. Mana doma ir ik pa trīs vai četrām nedēļām rīkot *stand-up* vakarus.

Pēc Jāņiem būs arī džeza pasākumi. Katru nedēļas nogali kaut ko piedāvāsim. Rīgā bieži norit dažādi kultūras notikumi trešdienās vai ceturtdienās. Mums gribētos arī Kuldīgā iedzīvotājiem pasākumus vasarā ceturtdienās, tāpēc esam nolēmuši eksperimentēt. Ir ielānoti arī daudzi koncerti, negribas visu atklāt. Ikvienam var sekot līdzi mūsu aktivitātem sociālajos tīklos, būs interesanti! Ir daudz labu ideju, tāpat izmēģināsim arī kādas vēl nebijušas receptes. ■

Literatūru virza uz virpuļviesuli

Leva Vilmane, "Saldus Zeme"

“Saldus Zemes” karikatūriste Leva Kunga pirmā man izskaidro, kā Latvijā izdotai literatūrai lauž ceļu pie lasītājiem pasaulē. Nacionālu misiju pilda nedaudzi entuziasti no platformas “Latvian Literature”, un nesen Leva kļuva par vienu no viņiem.

BEZ PRETĪGIEM VĀRDIEM

Ievai patīk, ka nelielajā komandā pienākumi sadalīti precīzi, tāpēc efektīvi izpildāmi visi ar eksportu saistīti uzdevumi. Piemēram, manas novadnieces ziņā ir latviešu literatūras popularizēšana Vācijā, Šveicē un Austrijā, jo viņa daudzus gadus dzīvo Berlīnē un brīvi pārvalda vācu valodu. Ievai jāpārzina Latvijas izdevēju jaunumi, taču vēl svarīgāk esot sekot līdzī, ar ko plauktus pilda vācu izdevēji, jo tieši tad rodas nojauta, kurus latviešu darbus vācieši pamanīs līdzās pašmāju jaunumiem. “Latvieši ir introverti, mēs nejutāmies ērti, sevi izrādot citiem, tāpēc labi, ka ir “Latvian Literature”, kas palīdz iziet plāna vidū mūsu rakstniekiem, izdevniecību vadītājiem, tulkotājiem un grāmatu māksliniekiem,” Ieva aprīno savu jauno kolēģu misijas apziņu un darba spējas.

Ieva ir lakoniska: Eiropā grāmatu lasītāji ir “pārēdušies”, bet viņu negausība pēc kārtējās delikateses tikai aug. Viņas vilina Latvijas autori. “Mūsu literatūra eiropiešiem patīk, jo ir īpatnēja. Tajā nopiedumus atstājis 50 gadu ilgs padomju jūgs un pieredze, kādu guvām, no jauna veidojot neatkarīgu valsti. Piemēram, vāciešus valdzina 90. gadi, jo padomju cilvēks transformējās par demokrātu un kapitālistu.

Vāciešiem patīk, ka neesam pliekani, par lietām runājam dziļi un ar piesātinātiem vārdiem. Viņi neiebilst nodaļu pār-lasīt divas reizes un vairāk, lai uztvertu autora domu. Mūsējie raksta patiesi skarbi, vācu valodā lasoši eiropieši jūsmo, ka latviešu literārajiem darbiem nav “happy end”, to varoņi ir cibiņi nāves ēnā.

Somēnes Vācijā klajā laidīs dzejnieces Annas Auziņas pirmo romānu “Mājoklis. Terēzes dienasgrāmata”. Izdevēju ieinteresēja autore atklātība un vēstījums par meitenes iepazīšanos ar savu ķermeni un viņas seksualitātes nobriešanu. “Latvijā par šīm tēmām sarkst un bālē, bet vācieši saka: cik skaisti uzrakstīts – bez pretīga primitīvisma, taču visu nosaucot īstajos vārdos!” I. Kunga min dažus aspektus, kādēļ latviešu autoru darbi gūst panākumus ārzemēs.

Vācijā, Šveicē un Austrijā iemīļoti jelgavnieka Jāņa Joneva laikmetīgie teksti, Noras Ikstenas un Māras Zālītes darbi, rudenī vācu grāmatu plauktus papildinās Popes novadnieces Lauras Vinogradovas romāns “Upe”, kas pērn ieguva Eiropas literatūras balvu. Interesi raisa arī saldenieka Valtera Dakšas neparastie izdevumi. Rakstniecībā un grāmatniecībā netrūkst izcilu tautiešu – priecējas I. Kunga, kad pārskatījusi viņai zināmus “Latvian Literature” projektus.

Gandarījums esot par sadarbību ar ilustratoru Aneti Meleci, jo viņas bilžu grāmatai “Kiosks” galvu reibinoši panākumi – tulkota vairāk nekā 20 valodās, divus gadus pēc kārtas iekļauta pasaulē 100 izcilāko bilžu izdevumu sarakstā.

Anetes Meleces bilžu grāmata “Kiosks” galvenā tēla butaforija Berlīnes bibliotēkā.

Ieva Kunga 25. jūnijā Berlīnē rīkos Latviešu literatūras svētkus. Viņa platformas “Latvian Literature” vārdā mūsu autorus popularizē Vācijā, Šveicē un Austrijā.

Eksportētie kurzemnieki

Autori Džena Andersone (Ventspils), Māris Čaklais (Saldus), Baiba Dambergā (Sīkrags), Jana Egle (Rucava), Ieva Flamingo, arī Samauska (Saldus), Madara Gruntmane (Liepāja), Māris Rungulis (Liepāja), tulkotāja Ieva König (Ventspils), ilustratore Ulrika Kestere (Liepāja).

AVOTS: “LATVIAN LITERATURE” VIETNE, IEKAVĀS – AUTORA DZIMŠANAS VIETA.

tiek tikai vienai valstij. Pār to brāžas pasakainu notikumu tornādo, jo Frankfurtē noslēgti ilgtermiņa līgumi ir kā zibenīgs uzrāviens līdz milzīgam mārketinga tīklam. Par valsti, kurai ir viešņas statuss, runā ne tikai gadatirgus nedēļā, bet ilgi pirms un pēc tā. Gads pilns ar kultūras pasākumiem, kurā centrējas tikai uz viešņu. Šogad šādu uzmanību izpelnījusies Kanāda, nākamgad – Spānija. “Varam tikai minēt, kad būs Latvijas kārtā. Tuvākajos piecos gados noteikti nē. Taču esam paziņojuši, ka statusu vēlamies, tāpēc šogad Rīgā trijām delegācijām parādīsim Latvijas piedāvājumu. Izstāstām par mūsu literatūras veidošanos, grāmatu tirgu, aktuāliem rakstniekiem un viņu galvenajām tēmām,” Ieva iepazīstina ar vīzišu saturisko daļu.

VIRS VIDUVĒJĪBĀM

Lielajos grāmatu tirgos latviešu literatūra ir nišas prece, tāpēc par to interesējas mazas izdevniecības. Delegāti savam tirgum Rīgā meklē īpatņus. Vēl viņus interesē mūsu tipogrāfija, jo tās par augstvērtīgu papīru un druku prasa mazāku cenu nekā Eiropas uzņēmumi.

Ieva turpina: “Viduvējību Eiropā ir bezgala daudz, tāpēc mums jāsaprot, kā pacelties virs tām. Piemēram, jāmainās līdz Eiropas grāmatu tirgum – tas iet audio un digitālajā virzienā. Augsta latiņa jānoliek vispirms sev – jāgrib savai grāmatai nevainojama tipogrāfija un makets, izcilis ilustrators. Martā Boloņā paziņoja, ka izdevniecība “Liels un mazs” ir gada labākā bērnu grāmatu izdevēja Eiropā. Panākumu pamatā ir pamatoti prasīga komanda.”

Latvija kaut kad būs Frankfurtes grāmatu gadatirgus viešņa. “Latvian Literature” jau tagad strādā, lai valsts izturētu visu kontinentu uzmanību. No ārzemēm gaidāms pamatīgs lasītāju “uzbrukums”, un vietējiem uzņēmumiem, iestādēm un norišu organizētājiem būs jāvar visus uzņemt. “Lai nesānāk tā, kā ar dziesmu svētkiem,” Ievas izteiksmes kļūst sāja, “ja ej pasaulē, lai tevi ieraudzītu, tad nedrīkst beigās sarīkot svētkus tikai sev! Pasaulē stāstām, ka dziesmu svētki ir mūsu kultūras unikalitāte, kuru sargā UNESCO, tāpēc tos būtu jāļauj piedzīvot arī ārzemniekiem. Viņi ļoti gribētu, bet – nav biļešu! To nepietiek pat mums pašiem... Sanāk, ka piecu gadu darbs, valsts un pašvaldības tēriņi tikai pašu priekam.”

LEPNUMS

• “LATVIAN LITERATURE” ir 2016. gadā SIA “Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” paspārnē izveidota platforma, kura spoži un ar pārliecību popularizē latviešu literatūru ārzemēs. Platforma piedalās pasaules nozīmes grāmatu tirgos, ārzemēs rīko latviešu izdevumu lasījumus un tikšanās ar mūsu autoriem, organizē nozares speciālistu vizītes Rīgā un vēl citos veidos ieinteresē ārzemniekus par Latvijas autoriem, ilustratoriem, tulkotājiem un izdevniecībām. Kultūras ministrs Nauris Puntulis, paziņojot par “Izcilības balvas kultūrā 2020” piešķiršanu platformai, sacīja: “10 cilvēku komanda pierādījusi sev un visai pasaulei, ka Latvijas literatūra 21. gadsimtā ir augstas raudzes eksporta prece. Par to liecina gan 288 Latvijas literāru izdoti darbi pasaulē, gan neskaitāmi daudz nodibinātu kontaktu.” Balvas pavadvēstulē pausta pateicība: ““Latvian Literature” zīmols #iamintrovert (esmu introverts) latviešu pieticību padarījis ekspresīvu un valdzinošu visās pasaules malās.”

“Anete vasarā brauks uz manis organizētu literatūras pasākumu Berlīnē. Diseldorfā no “Kioska” radīja bērnu operu. 2021. gada rudenī Bilžu grāmatu festivālam Minhenbergā vācu māksliniece Ute Freitagā izbūvēja kioska butaforiju, šopavas ar aizceļoja uz Karovas bibliotēku Berlīnē un tiek izmantots leļļu teātra izrādēs. Atliek kādam ieminēties, ka pasākumā būs Anete, un jau radusies interese,” Ieva uzsver autora popularitātes nozīmi viņa darbu publicitātē un mārketingā.

LAI NENOGĀZTOS GARŠĻAUKUS

Ne visi radoši cilvēki varot izturēt starptautisku uzmanību, jo ārzemju grāmatu tirgus ir milzīga, pelnoša mašīnrija, kura pagē smagu darbu no katra iesaistītā – autora, aģenta, izdevēja,

tirgotāja u.c.

“Ir labi autori, kurus nevaram aizvest uz nozīmīgiem pasākumiem, jo viņi nerunā brīvi ne angļu, ne vācu valodā; ar krievu valodu Eiropas grāmatu tirgū neko nevar iesākt. Vēl svarīga autora personība – cik viņš runātīgs un aizraujošs. Būtiska arī punktualitāte, spēja ievērot norunas un precīzi izpildīt savus uzdevumus. Prasības ir augstas, jo autors pārstāv arī valsti, un “Latvian Literature” darbs veltīts tam, lai par Latviju izskan labi vārdi. No prasmīgas prezentācijas iegūst visas radošās industrijas un tūrisms Latvijā – tik cieši saaustā tīklā esam,” skaidro mārketinga speciāliste.

Viņa atklāj “Latvian Literature” augstāko mērķi – panākt, ka Latvija iegūst viešņas statusu globālajā Frankfurtes grāmatu gadatirgū. Katru gadu šāds gods

Mūzika

◊ 3. jūnijā koncertdārzā “Pūt, vējiņi!” tiks dots grupas “Bermudu divstūris” vasaras koncerttūres “Vidēji glīts” starts.

◊ 4. jūnijā komponists Raimonds Tiguls jau 11. reizi aicina uz brīvdabas koncertu **Tiguļkalā Talsos**. Dienu pirms koncerta Talsu novada muzejā būs iespēja tikt ar R. Tigulu un uzzināt, kas klausītājus sagaida šī gada ārpasaules mūzikas koncertā “Mēnessgaismas skaņu zīmējumi”.

◊ 9. jūnijā muzikālais vakars **Māra Čaklā skvērā Saldū**. Piedalīsies grupa “Triānas parks”, mājažotāji un amatnieki.

◊ 10. jūnijā **Rojas brīvdabas estrādē** notiks “Mazie šlāgermūzikas svētki”, kuros piedalīsies pašmāju grupa “ROJA” un tās muzikālie draugi – grupas “Klaidonis”, “Miera vējos”, “Zelta kniede”, kā arī iecienītie dziedātāji Māris Blāze un Artis Šimpermanis. “Mazie šlāgermūzikas svētki” ir Rojas brīvdabas estrādes idejas autora, grupas “Roja” līdera Jāņa Kalniņa vairākus gadus lolota iecere.

◊ 10. jūnijā **Jaņa Rozentāla dzimtajās mājās “Bebri” Saldus pagastā** notiks “Pieguļnieku nakts” kopā ar reperu Ozolu jeb Ģirtu Rozentālu.

◊ 11. jūnijā **kultūras namā “Wiktorija” Liepājā** notiks grupas “The Hobos” un Ralfa Eilanda koncerts.

◊ 11. jūnijā **Kalnsetas parka estrādē** visus pulcēs “Saldus šlāgermaratons”.

◊ 11. jūnijā **Talsu Radošajā sētā** koncertā “Vasaras gaiss” skanēs TV šova “X-faktors” uzvarētājas, Talsu novada apbalvojuma “Gada kultūras lepnums 2021” saņēmējas, jaunās dziedātājas Grētas skanīgā balss. Viņa sola jaunus singlus un vēl nebijušus pārsteigumus īpašās aranžijās, kas radīs īsti vasarīgu noskaņu. Par dejām parūpēsies DJ Glo.

◊ 11. jūnijā **koncertzālē “Lielais dzintars”** notiks Borisa Grebenščikova koncerts.

◊ 11. jūnijā **koncertzālē “Latvija” Ventspilī** ar komponista Krista Auznieka pieckāršā koncerta “Four Angles” pirmatskaņojumu tiks atzīmēta sezonas izskaņa. “Four Angles” kopā ar Valsts kamerorķestra “Sinfonietta Rīga” mūziķiem diriģenta Artūra Gaiļa vadībā izpildīs “lieliskais piecinieks” – latviešu vijolniece Kristīne Balanas, Ventspils klausītāju jau iepazītā, šobrīd viena no pieprasītākajām Ņujorkas pianistēm Vikija Čova (Vicky Chow), baltkrievu izcelsmes Parīzē dzīvojošā ērģelniece Anna Homeņa (Anna Homenya), amerikāņu mūziķe, komponiste un dziedātāja Kristīna Vīlere (Christina Wheeler) un jaunā, perspektīvā trompetiste Kristīna Fransone (Kristina Fransson) no Norvēģijas.

◊ 12. jūnijā **koncertzālē “Latvija”** solo koncertu “Le Salon à Paris” sniegs Parīzē dzīvojošā ērģelniece Anna Homeņa (Anna Homenya). Programmā iekļauti Ramo, Baha, Forē un Vjerna skaņdarbi.

◊ 15. jūnijā **Brocēnos** vasaras vakara koncerts ar Guntaru Raču un Gunti Veitu.

◊ 29. jūnijā **koncertdārzā “Pūt, vējiņi!”** notiks mūziķa Igo 60. jubilejas koncerts.

Citas lietas

◊ 4. jūnijā **Kuldīgā, Pārventas parkā un Mārtiņsalā**, notiks “Kuldīgas velofestivāls 2022”.

◊ No 6. līdz 12. jūnijam Liepājā, **Karostā**, notiks Karostas festivāls “Kad maskas krīt”. Jaunus mākslas darbus varēs aplūkot Karostas cietumā, ūdenstornī, rednā un munīcijas noliktavā, būs seno spēkratu parāde, koncerti, performances un retro ballīte.

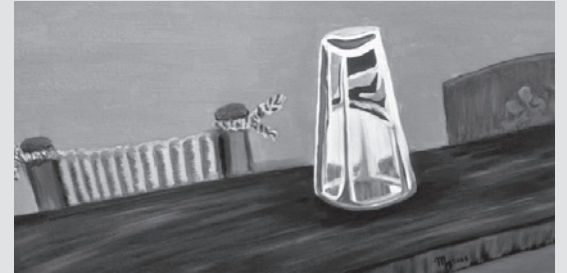
◊ No 21. jūnija **Ventspilī, Livonijas ordeņa pilī**, izstāde “Latī lietās” – Alda Zalgaucka privātkolekcija.

Māksla

◊ 4. jūnijā **Talsu tautas namā** atklās izstādi “Piedzimis piederīgs?”. Izstādes veidotāji – fotogrāfs Valters Polakovs un idejas autors Pēteris Martukāns – aktualizē pārlicību, ka visi ļaudis ir tik atšķirīgi un tomēr tik līdzīgi. Portretos atspoguļoti cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem no dažādiem Latvijas novadiem, kā arī publiskotas viņu atziņas, par dzīvi un vērtībām, par labo un sliktu. Izstāde tapusi projekta “Bērni nepiedzimst ar aizspriedumiem” ietvaros, kas tiek īstenots sadarbībā ar “Glada Hudik” teātra apvienību, Zviedrijas vēstniecību un Zviedrijas institūta finansiālu atbalstu.

◊ Līdz 12. jūnijam **Kapelleru namā** Jaņa Rozentāla Saldus mākslinieku grupas izstāde “H₂O”.

◊ **Kuldīgas novada muzejā** fotokluba “Divas upes” izstāde “3M” atklāj 14 kluba dalībnieku izjūtas par tādām pamatvērtībām kā miers, mīlestība un mājas.

◊ Līdz 9. jūnijam **Kuldīgas mākslas namā** gleznotājas Agneses Veinbergas personālizstāde “Eden”, pēc tam būs skatāmi Kuldīgas Mākslas skolas absolventu diplomdarbi.

◊ **Tēlnieces Līvijas Rezevskas namā Kuldīgā** kuldīdznieces Zanes Kairišas debija tēlotājmākslā ar pandēmijas laikā tapušajiem darbiem “Kaisle”.

◊ Līdz 19. jūnijam **teātra namā “Jūras vārti”** Elmāra Orniņa gleznu izstāde “Ar skatu no šķūņaugsas”. Līdz 26. jūnijam Andras Otto-Hvoinskas gleznu izstāde “Portrets”.

◊ Līdz 10. jūlijam **Kuldīgas mākslinieku rezidences galerijā** mākslinieces Sabīnes Verneris izstāde “Sirēnas, Medūza un Lotosa ēdāju sala”.

Teātris

◊ 4. un 5. jūnijā **Ventspilī** notiks “Teātra festivāls Nr. 1”. 4. jūnijā Rātslaukumā notiks Rēzeknes teātra “Joriks” muzikāli dokumentāla izrāde “Mans kaimiņš ebrejs”. Teātra namā “Jūras vārti” izrādīs “Dirty Deal Teatro” kinga eīdī jauniešiem “Konklāvs”. 5. jūnijā “Teātra festivāls Nr. 1” turpināsies Annas ielas 11 pagalmā ar Ģertrūdes ielas teātra izrādi “Pazaudētās dziesmas”. Bet teātra namā “Jūras vārti” varēs noskatīties Dailes teātra kustību izrādi “Ļoti labas minūtes”.

◊ 15. jūnijā **koncertdārzā “Pūt, vējiņi!”** – visu laiku leģendārākās latviešu lugas, R. Blaumaņa “Skroderdienas Silmačos” jauns uzvedums, kuru iestudē Imants Strads, piedalās latviešu teātru aktieri.

◊ 17. un 18. jūnijā **Liepājas teātrī** sezonas pēdējā pirmizrāde – Mārtina Makdonas luga “Līnenas skaislumkaraliene” Dž. Dž. Džilindžera režijā.

Mantojums

◊ 11. jūnijā **Livonijas ordeņa pilī Ventspilī** “Viduslaiku lasījumi” – saistoši stāsti par vēsturi – A. Vijupa, G. Deģes, E. Plankāja un teologa A. Priedes lasījumi par neparastām viduslaiku vēstures tēmām. Darbosies arī iluminātores, podnieka, dzintara, kaulašraga apstrādes darbnīcas.

◊ 11. jūnijā **Amatu mājā Ventspilī** Vispasaules publiskās adīšanas diena.

◊ 18. jūnijā **Kaļķu ielas kvartālā Kuldīgā** siera, maizes un zaļumu tirgus ar pirtslietu, zāļu lasīšanas, vainagu pišanas, siera gatavošanas, maizes cepšanas meistarklasēm.

◊ 22. jūnijā **Kalnsetas parka estrādē** Saldus novada amatiermākslas kolektīvu sezonas izskaņa koncertā “Laimiņš” un saulgrīžu tirdziņš.

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Iznāk vienu reizi mēnesī.
Izplatīts kā reģionālo laikrakstu “Kurzemes Vārds”, “Kurzemnieks”, “Saldus Zeme” un “Talsu Vēstis” bezmaksas pielikums.

Internetā pieejams izdevniecību mājaslapās kurzemnieks.lv, sz.lv un talsuvestis.lv, kā arī reģionālajā portālā liepajniekiem.lv.
Redkolēģija: Daiga Bitiniece (“Kurzemnieks”), Mairita Balode (“Talsu Vēstis”), Linda Kilevica (“Kurzemes Vārds”), Andra Valkīra (“Saldus Zeme”).

Projekta vadītāja:
Anda Pūce.
Kontakti:
tālrunis 26436485,
e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Kurzemes Vārds

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

Talsu Vēstis

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Pielikumu izdod un finansē reģionālo laikrakstu izdevniecības.